

REGIONALNA EDUKACIJA
„o Projektu resocijalizacije
ovisnika o drogama za područje
Zadarske, Šibensko-kninske,
Splitsko-dalmatinske i Dubrovačko-
neretvanske županije“
12. studenog 2019, NZJZ, Split

Dr.sc. Jadranka Ivandić Zimić, Hrvatski zavod za javno zdravstvo,
Služba za suzbijanje zlouporabe droga,
jadranka.ivandic-zimic@hzjz.hr

■ Projekt Resocijalizacije ovisnika o drogama

- Ovisnost o drogama je složena društvena pojava te je postupak liječenja i odvikavanja od ovisnosti o drogama dugotrajni proces koji ima cilj sveobuhvatno zahvaćanje ove problematike s medicinskog, psihološkog i socijalnog aspekta.
- Prema preporuci UNODC publications (UNODC publication Drug dependence treatment: sustained recovery management (2008, p. 17) Tretman i resocijalizaciju ovisnika možemo promatrati u širem kontekstu kapitala za oporavak kao što su:
 - 1. Fizičko i mentalno zdravlje
 - 2. Obiteljska i socijalna potpora te aktivnosti slobodnog vremena
 - 3. Sigurno stanovanje i zdravo okruženje
 - 4. Podrška vršnjačkih skupina
 - 5. Zapošljavanje i rješavanje legalnih pitanja
 - 7. Integracija u zajednicu i kulturna potpora
 - 8. Oporavak- Ponovno otkrivanje svrhe i smisla života

Resocijalizacija ovisnika o drogama treba biti sastavni dio i logičan slijed liječenja i psihosocijalne rehabilitacije u zdravstvenoj ustanovi, terapijskoj zajednici i penalnom sustavu-

Vlada Republike Hrvatske donijela je **19. travnja 2007. godine Projekt resocijalizacije ovisnika o drogama.**

■ Ciljevi Projekta

Osnovni cilj Projekta je:

sustavno i trajno rješavanje pitanja društvene reintegracije ovisnika putem stvaranja adekvatnog **modela resocijalizacije ovisnika o drogama** u zajednici

Posebni ciljevi projekta su :

- analizirati, vrednovati i unapređivati rad udruga koje djeluju na području resocijalizacije i poticati osnivanje udruga za socijalnu potporu ovisnicima
- edukacija stručnjaka i volontera za rad na području resocijalizacije
- izrada projekta resocijalizacije na temelju analize stanja i potreba na tržištu rada
- osmišljavanje mogućih programa izobrazbe i stručne prekvalifikacije na temelju relevantnih statističkih pokazatelja o stručnoj spremi ovisnika
- dugoročno planiranje individualnih programa i praćenje nakon završenog liječenja
- poticanje zapošljavanja i samozapošljavanja liječenih ovisnika
- uključivanje ovisnika u društvo nakon završenog liječenja ili izlaska iz penalnog sustava

■ Temeljne sastavnice i korisnici Projekta

Korisnici Projekta su:

- Ovisnici koji su završili program tretmana, rehabilitacije i odvikavanja od ovisnosti u terapijskoj zajednici, penalnom sustavu ili zdravstvenoj ustanovi
- Ovisnici koji se nalaze u izvanbolničkom liječenju i dulje vrijeme održavaju apstinenciju ili koriste supstitucijsku terapiju, te ako se u korištenju supstitucijske terapije pridržavaju propisanog načina liječenje i uputa liječnika.

Projekt se temelji na dvjema osnovnim sastavnicama:

- prekvalifikaciji i doškoloivanju ovisnika
- poticanju zapošljavanja ovisnika

Dodatne aktivnosti i preduvjet za ove dvije:

- Psihosocijalna pomoć i podrška
- Organizirano stanovanje (stambene zajednice)

Glavne mjere iz Projekta su:

- 1. Prekvalifikacija i doškoloavanje koje se provode za vrijeme boravka u terapijskoj zajednici/domu za ovisnike/zatvorskoj ustanovi,
- 2. Školovanje za završetak započetog srednjoškolskog obrazovanja **i prekvalifikacija i osposobljavanje ukoliko se radi o prvoj takvoj edukaciji**, koja se ne može završiti putem mjera Hrvatskog zavod za zapošljavanje, a nakon izlaska iz terapijske zajednice/zatvorske ustanove (Nadopuna Projekta i Protokola od 06. srpnja 2018. godine).
- 3. Mjere aktivne politike zapošljavanja s naglaskom za zanimanja potrebna na tržištu rada
- 4. Aktivnosti pripreme za zapošljavanje koje provodi Hrvatski zavod za zapošljavanje (profesionalno usmjeravanje u svrhu zapošljavanja i razvoja karijere i medicinsko-psihološka obrada)

Dopuna Projekta

- S ciljem uključivanja ovisnika u školovanje za završetak srednjoškolskog obrazovanja na sjednicama Povjerenstva za suzbijanje zlouporabe droga Vlade RH održanoj 17. ožujka 2009. i usvojena je Nadopuna Projekta i Protokola.
- Druga dopuna Projekta usvojena je **06. srpnja 2018.** na sjednici Povjerenstva za suzbijanje zlouporabe droga Vlade Republike Hrvatske, a ista omogućuje uključivanje u Projekt i onih korisnika kod kojih se mjere prekvalifikacije i doškolovanja, iz različitih razloga ne mogu izvršiti putem mjera iz nadležnosti područne službe Hrvatskog zavoda za zapošljavanje
- Dopune su izrađene s ciljem učinkovitije provedbe i obuhvata što većeg broja potencijalnih korisnika različitim oblicima obrazovanja s ciljem povećanja sposobnosti za uključivanje na tržište rada.
- Provodit će se temeljem prethodne procjene Centra za socijalnu skrb te izvršenog profesionalnog usmjeravanja i procjene radne sposobnosti poručnog ureda HZZ-a za zanimanje za koje se osoba želi školovati i/ili prekvalificirati,

■ Zbirka osobnih podataka o korisnicima projekta pri Uredu

- Zbirka osobnih podataka o korisnicima Projekta resocijalizacije ovisnika o drogama ustrojena je pri Uredu u lipnju 2007. godine u sklopu Informatičke baze podataka o projektu
- Zbirka ima za cilj učinkovito vrednovanje i mjerenje rezultata provedbe projekta, te praćenje i evaluaciju individualnog programa resocijalizacije za svakog pojedinog korisnika
- 14. travnja 2008. godine Zbirka je uvrštena u središnji registar Agencije za zaštitu osobnih podataka

Nositelji mjera iz Projekta

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

HZJZ- SLUŽBA ZA SUZBIJANJE ZLOUPORABE DROGA

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA

MINISTARSTVO ZNANOSTI I OBRAZOVANJA

MINISTARSTVO ZA
DEMOGRAFIJU, OBITELJ, MLADE I
SOCIJALNE POLITIKE

MINISTARSTVO RADA I MIROVINSKOG SUSTAVA

MINISTARSTVO PRAVOSUĐA –
UPRAVA ZA ZATVORSKI SUSTAV I
PROBACIJU

HRVATSKI ZAVOD ZA ZAPOSŁJAVANJE

TERAPIJSKE ZAJEDNICE,
ZATVORSKE USTANOVE

PODRUČNE SLUŽBE ZAVODA ZA ZAPOSŁJAVANJE

JEDINICE LOKALNE I
PODRUČNE (REGIONALNE
SAMOUPRAVE)

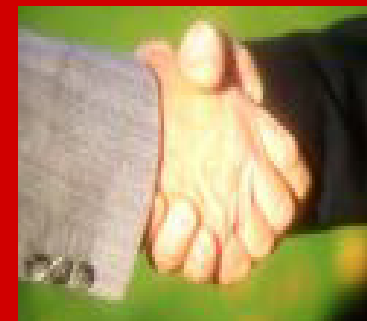
NEVLADINE ORGANIZACIJE

SLUŽBE ZA MENTALNO
ZDRAVLJE I
PREVENCIJU I IZVANBOLNIČKO
LIJEČENJE OVISNOSTI

CENTRI ZA SOCIJALNU SKRB

→ Protokol

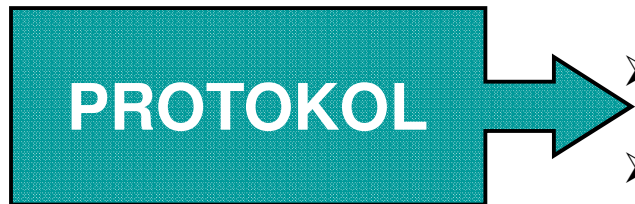
suradnje i postupanja mjerodavnih
tijela državne uprave, državnih
ustanova i organizacija civilnog
društva u provedbi Projekta
resocijalizacije

Protokol je usvojila Vlada RH na sjednici
održanoj 27. rujna 2007. godine

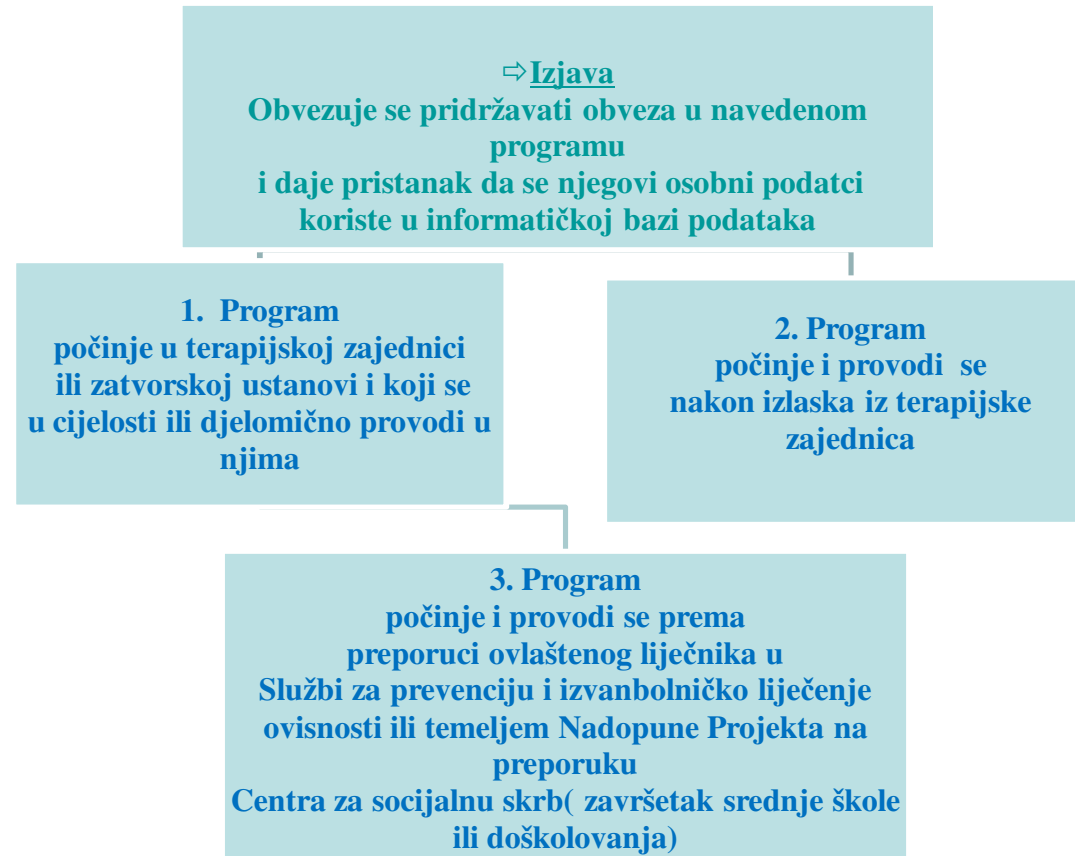
Aktivnosti definirane Protokolom

- Izrada i usklađivanje popisa zanimanja sukladno potrebama tržišta rada i izrada liste odgojno-obrazovnih ustanova koje provode školovanje
- Izrada popisa službenih osoba zaduženih za koordinaciju i provedbu Projekta
- Profesionalno usmjeravanje i ocjena radne sposobnosti
- Doškovanje i prekvalifikacija te načini uključivanja i provođenje programa
- Mogućnosti zapošljavanja i postupak posredovanja pri zapošljavanju

Načini uključivanja u program prekvalifikacije i doškoloavanja i projekt

Provedba Projekta Resocijalizacije ovisnika o drogama tijekom 2007. - 2018. godine

Organizirane brojne Regionalne edukacije i Okrugli stolovi o Projektu koji je predstavljan svim provoditeljima na nacionalnoj i lokalnoj razini, a kao primjer dobre prakse predstavljen je i u zemljama u okruženju (Crna Gora, Bosna i Hercegovina) ali i na međunarodnim skupovima koje je organizirao UNODC i EMCCDA

Ured u cilju senzibiliziranja javnosti za resocijalizaciju ovisnika, ponajviše za njihovo zapošljavanje kao najznačajnijeg oblika njihove društvene reintegracije realizirao je dokumentarni film „**Put u novi život**“

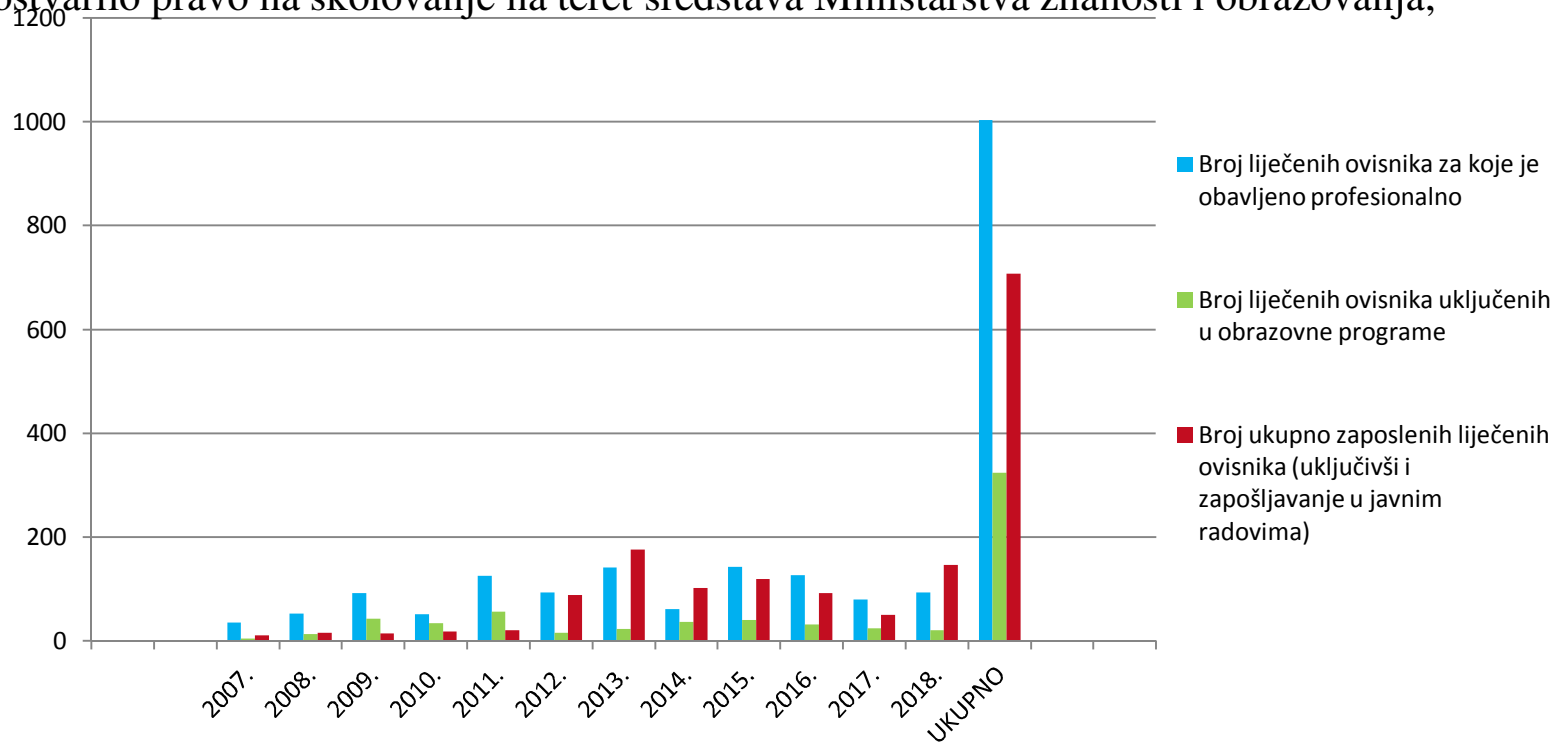
Na 58. zasjedanju Komisije 11.travnja 2015. godini Ured je organizirao vrlo uspješan *side event* na temu: **Socijalna reintegracija kao ključ uspješnog oporavka s naglaskom na žene ovisnice** uz kosponsorstvo UN odjela za droge i kriminal (UNODC-a) te Pompidou grupe Vijeća Europe.

Organizirana **Konferencija o Projektu** resocijalizacije ovisnika o drogama kao ključu uspješnog oporavka od ovisnosti – izazovi i postignuća“, 28. i 29. studenog 2018. godine.

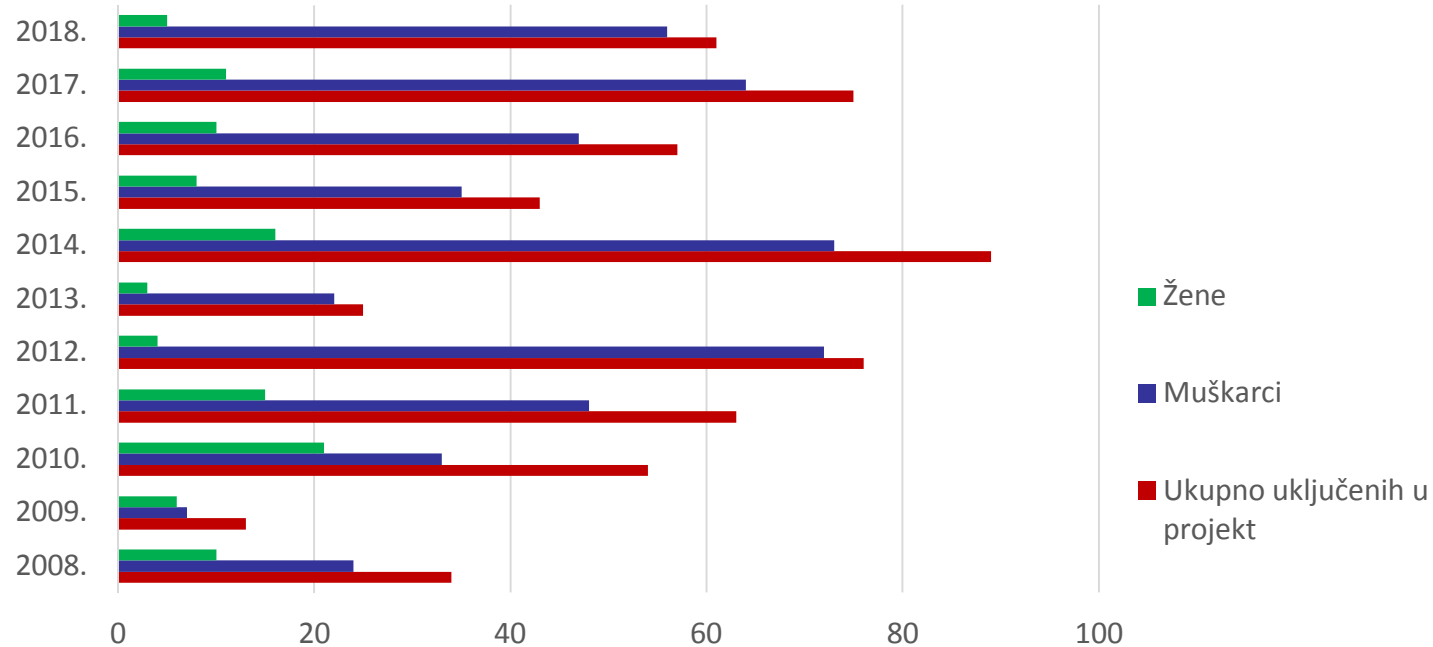
Provedba Projekta Resocijalizacije ovisnika o drogama tijekom 2007.-2018.godine – odnosno mjera aktivne politike zapošljavanja od strane HZZ-a

Od 19. travnja 2007. godine kada je usvojen Projekt resocijalizacije do 31. prosinca 2018. godine, Hrvatski zavod za zapošljavanje ukupno je proveo profesionalno usmjeravanje i procjenu radne sposobnosti za **1097** ovisnika, od toga **345** liječenih ovisnika je bilo uključeno u obrazovne programe, a **855** liječenih ovisnika je ostvarilo zaposlenje u javnom radu i koristilo poticaje za zapošljavanje ili su ostvarili zaposlenje. Dodatno je 873 ovisnika ostvarilo pravo na školovanje na teret sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja,

Izveštće iz Zbirke osobnih podataka o korisnicima Projekta od 2008. do 2018. godine.

U projekt resocijalizacije u razdoblju od 2008. do 2018. godine uključilo se 590 osoba, od toga 481 muškarac i 109 žena.

Profesionalno usmjeravanje je izvršeno za ukupno 427 osoba. U školovanje je uključeno 327 osoba i to za sljedeća zanimanja: wellnes terapeut, IT administrator, CAD-specijalist, ECDL operater, kormilar, slastičar, njegovatelj, rukovoditelj građevinskim strojevima. 91 osoba je ostvarila zaposlenje temeljem Mjera aktivne politike zapošljavanja.

Udruge koje su pružile usluge korisnicima Projekta od 2007.do 2018. godine

GODINA	BROJ PROJEKATA KOJIMA SU DODIJELJENA SREDSTVA OD UREDA I MINISTARSTAVA	DODJELJENI IZNOS	BROJ PROJEKATA KOJIMA NISU DODIJELJENA SREDSTVA	BROJ KORISNIKA OBUHVAĆENIH PROJEKTOM
2007.	14	1.000.000,00	0	264
2008.	18	1.100.000,00	0	1074
2009.	16	537.500,00	0	1194
2010.	12	403.000,00	0	644
2011.	15	400.000,00	0	558
2012.	15	400.000,00	0	657
2013.	9	450.000,00	0	969
2014.	16	1.348.636,00	1	1344
2015.	16	1.259.072,00	3	1021
2016.	6	729.808,00	21	1264
2017.	14	1.900.000,00	20	1609
2018.	12	1.150.000,00	11	564
UKUPNO	163	10.678.016,00	56	11162

Ukupno je **11162** ovisnika bilo uključeno u neki oblik pomoći u resocijalizaciji od strane udruga. Usluge koje su udruge pružale prilikom provedbe Projekata vezanih uz resocijalizaciju su provođenje informiranja i savjetovanja vezanih uz ostvarenje prava na zapošljavanje, prekvalifikaciju i doškolovanje u suradnji s područnim zavodima za zapošljavanje i centrima za socijalnu skrb, te drugih socijalnih prava iz Projekta resocijalizacije. Također su pružali usluge privremenog udomljavanja u stambenim zajednicama. U sklopu savjetovanja su motivirali korisnike za uključivanje u Projekt resocijalizacije i pružali pomoć pri odabiru zanimanja. Cilj projekata pojedinih udruga je bilo poboljšanje kvalitete življenja i društvene uključenosti rehabilitiranih ovisnika nakon završetka terapijskog programa u terapijskoj zajednici.

Provedba Projekta u 2018.

- ❑ Tijekom 2018. godine sva nadležna ministarstva i ostala državna tijela sukladno svojim ovlastima i odgovornostima navedenim u Projektu i Protokolu provodila su projektne aktivnosti s ciljem resocijalizacije i društvene reintegracije rehabilitiranih ovisnika o drogama.
- ❑ Za provedbu Projekta u 2018. godini ukupno je utrošeno 4.013.585,24 kuna što je u odnosu na 2017. kada je utrošeno 3.257.345,00 kuna povećanje za 23,22%.
- ❑ Hrvatski zavod za zapošljavanje je tijekom 2018. godine provodio mjere aktivne politike zapošljavanja, u koje je ukupno uključeno 168 osoba dok su 2017. uključene 56 osobe što je povećanje za 200%. Najveći je broj korisnika zaposlen preko Javnih radova, njih 44 i preko mjere Stalni sezonac, njih 42.
- ❑ Službe ZZJZ uključile su 52 osobe odnosno 41 osoba muškog spola, i 11 osoba ženskoga spola.
- ❑ Centri za socijalnu skrb su u 2018. uključili manji broj osoba liječenih zbog problema ovisnosti o drogama nego prethodne godine ukupno 73 osobe, od čega 56 muških i 17 ženskih osoba.
- ❑ Ministarstvo znanosti i obrazovanja financiralo je školovanje i prekvalifikaciju za 48 korisnika Projekta resocijalizacije što je na razini prošlogodišnjeg
- ❑ Ministarstvo pravosuđa je uključilo je 15 korisnika.
- ❑ Udruge su uključile manji broj korisnika u Projekt resocijalizacije u svoje programe njih 1145 od toga 965 muškaraca i 180 žena. To u odnosu na 2017. godinu kada su udruge pomoć u resocijalizaciji pružile za 1609 osoba liječenih zbog problema ovisnosti predstavlja smanjenje od 28,8 %.

■ Pozitivni rezultati

- Izvješća o provedbi Projekta resocijalizacije i evaluacija pokazuju da se on počeo intenzivnije provoditi, te da se u različite oblike školovanja i zapošljavanja počeo uključivati znatno veći broj liječenih ovisnika nego prijašnjih godina.
- Primijećena je i znatno veća motivacija i interes liječenih ovisnika, posebice za završetak započetog srednjoškolskog obrazovanja te općenito za sve vrste školovanja i prekvalifikacije.
- Važno je spomenuti i da je došlo do razvoja zadruga koje potiču socijalno-zadružno poduzetništvo liječenih ovisnika što je potaknulo samozapošljavanje liječenih ovisnika.
- Kontinuirano se povećava broja ovisnika koji se uključuju u školovanje i zapošljavanje iz godine u godinu.
- Uspostavljeni modeli suradnje na razini lokalne zajednice između nadležnih institucija kako među državnim institucijama tako i među organizacijama civilnog društva i državnim ustanovama.

Poteškoće/ Izazovi u provedbi Projekta

- Unatoč navedenim pozitivnim rezultatima primijećeni su i problemi i teškoće u provedbi Projekta kao što su:
- nedovoljna senzibilizacije gospodarstvenika za zapošljavanje liječenih ovisnika,
- nedovoljna suradnja nositelja na nacionalnoj i lokalnoj razini u provedbi istog
- nedovoljna senzibilizacija cjelokupne javnosti za Projekt,
- nedovoljan angažman lokalne samouprave u provedbi projektnih aktivnosti
- neredovito dostavljanje ili uopće nedostavljanje obrazaca od strane nadležnih državnih ustanova i terapijskih zajednica u Zbirku osobnih podataka o Projektu.
- Nedovoljna motivacija liječenih ovisnika za uključivanje u Projekt
- Diskriminacija i stigmatizacija ovisnika o drogama

Značaj psihosocijalnog tretmana u procesu oporavka od ovisnosti

Mnogi ovisnici su nakon završenog tretmana izolirani iz društvene sredine, a također mnogi od njih nemaju niti adekvatnu podršku obitelji zbog čega se velik broj ovisnika ponovno vraća drogama i ovisničkom stilu življenja.

Projekt resocijalizacije ovisnika o drogama je preduvjet:

- za uspješno održavanje apstinencije
- sprječavanje diskriminacije
- uključivanje na tržište rada
- uključivanje u društvo
- i najvažnija je karika u cjelokupnom oporavku od ovisnosti

Projekt resocijalizacije tijekom svoje iznjedrio je izazove, i u smislu održavanja motivacije i pružanja psihosocijalne podrške tijekom procesa resocijalizacije i oporavka.,

Ključna pitanja vezana za provedbu Projekta

Projekt resocijalizacije tijekom svoje provedbe iznjedrio je **izazove**, u smislu održavanja motivacije ali i komunikacije između provoditelja i korisnika, razvoja ciljanih programa sukladno psihofizičkim mogućnostima korisnika, te komunikacije sa poslodavcima s ciljem senzibilizacije za zapošljavanje ovisnika. Stoga su ključna pitanja koja trebamo raspraviti na ovoj edukaciji:

1. *Koliko je i je li provedba Projekta resocijalizacije od strane udruga doprinijelo uspješnijoj provedbi Projekta na lokalnoj razini?*
2. *Što je iz perspektive poslodavaca gospodarstvenika ključno za zapošljavanje ove ciljane populacije i kako povećati senzibilizaciju poslodavaca za zapošljavanje liječenih ovisnika?*
3. *Koliko mjera zapošljavanja u okviru javnih radova u udrugama i javnim ustanovama doprinosi uspješnijoj društvenoj reintegraciji liječenih ovisnika i ima li prostora za povećanje broja uključenih u ovu mjeru?*
4. *Koji su modaliteti i mogućnosti većeg uključivanja liječenih ovisnika u Projekt od strane Službi za prevenciju ovisnosti i Centara za socijalnu skri koji su izazovi suradnje s ostalim dionicima?*
5. *Koji su ključni izazovi iz perspektive HZZ-a koje treba prevladati kako bi se povećao obuhvat liječenih ovisnika Mjerama aktivne politike zapošljavanja?*
6. *Je li provedba Projekta resocijalizacije i na koji način doprinijela smanjenju stigmatizacije liječenih ovisnika i njihovoj socijalnoj integraciji?*

ZAHVALJUJEM NA POZORNOSTI!

VIŠE O PROJEKTU:

www.drogeiovisnosti.gov.hr

[link: Projekt resocijalizacije](#)

jadranka.ivandic@uredzadroge.hr

Ili jadranka.ivandic-zmic@hzjz.hr